

Gordana Sobota Matejčić

Krčki kipovi majstora iz Campsine radionice

Gordana Sobota Matejčić
Ministarstvo kulture - Uprava za zaštitu kulturne baštine
Konzervatorski odjel u Rijeci
Užarska 26
HR - 51 000 Rijeka

Izvorni znanstveni rad
Original scientific paper
Primljen / *Received*: 12. 12. 2011.
Prihvaćen / *Accepted*: 20. 3. 2012.
UDK: 730(497.5 Istra):730Camps, Paolo

Novopronađena tri kipa iz samostana Sv. Franje u gradu Krku te kip Sv. Marije Magdalene iz zbirke samostana Sv. Marije Magdalene u Portu temeljem komparativne analize s kipom Uskrslog Krista iz župne crkve Sv. Lovre u Soavi (1533. god.), te kipom Bogorodice s Djetetom iz privatne zbirke (1534. god.; Italija), pripisuju se majstoru iz radionice Paola Campse. Nastali su u vrijeme kada radionica prihvaća umjetnička strujanja zrele renesanse, tijekom njena posljednjeg desetljeća djelovanja. Sva četiri kipa pokazuju visoku razinu umjetnosti drvorezbarstva.

Ključne riječi: *drvena skulptura, 16. stoljeće, Krk, Porat, Paolo Campsa, radionica*

„Najzanimljivije je, međutim, na otoku Krku ondašnje obilje djela drvene plastike. Nema tu gotovo crkve i kapele, u kojoj ne bi bilo plastičnih djela, počevši od velikih, bogatim dekorativnim i figuralnim uresom ukrašenih oltara, djela u punom značenju monumentalnih, pa do radova jednostavnih, pučkih, dražesnih u svojoj naivnosti. Nevolja je kod svih tih drvenih skulptura, da su one, izgubivši po vremenu svoju stilsku originalnu polihromiju, u novije vrijeme sve od reda oličene kričljivim i neukusnim uljenim bojama. Time je počinjena šteta, koja se gotovo više i ne može ukloniti, dajbudi velikim troškovima i dugim minucioznom radom. Druga su opet odlična djela te vrste zabačena u mračne i prašne kutove.”
- dr. Artur Schneider, 1933. g.¹

U proljeće 2005. godine radio se Inventar pokretnih kulturnih dobara crkve i samostana Sv. Franje Asiškog u gradu Krku. Pri obilasku tavana, u sasvim niskom i mračnom krajnjem kutu pronađena su tri drvena kipa. Trenutak kasnije dnevna svjetlost pokazala je iznimno loše stanje u kojem se nalaze, uslijed mehaničkih oštećenja i tragova obimne crvotočine, ali i potvrdila prvotnu misao kako je riječ o dijelovima nekada raskošnog renesansnog triptiha, sa središnjim likom Bogorodice (107 x 45 x 27 cm), te bočnim likovima Sv. Ivana Krstitelja (105 x cca 28 x 30 cm) i sveca apostola s knjigom (cca 93 x 32 x 22 cm).²

Bogorodica je prikazana kako sjedi na niskom tronu. Visinom različiti položaj stopala postavlja noge u dijagonalu, koju prati nagib torza i glava spuštena prema lijevom ramenu. U struku se gornjim dijelom tijela zakreće u lijevo što pojačava dojam nemirne, pokrenute S linije. Lijeva ruka, sačuvana samo do zapešća, je podignuta. U krilu je čuvala Dijete. Mali izdubljeni trag lijevog stopala na njenom desnom bedru pokazuje mjesto na kojem se Dijete opiralo nožicom. Smjer Djetetova stopala i Bogorodičina gesta pokazuju da je Dijete bilo uspravljeno, budno i nemirno, nagnuto u suprotnom smjeru od majčine glave. I Dijete i njena desna ruka u jednom času su, sudeći po tipu oštećenja, otpiljeni. Bogorodica je odjevena u dugu, meku, pod prsima stegnutu haljinu, te ogrnuta plaštem prebačenim preko glave, ramena i nogu. Lice joj je široko i oblo s ponešto širim nosom, krupnim očima i sitnim usnicama. Kosa je začješljana po sredini. U sitnim valovitim uvojcima priljubljena je uz glavu. Pozadina kipa je u donjoj polovici izdubljena.

Sv. Ivan Krstitelj mirno stoji u kontrapostu oslonjen o lijevu nogu. Oko bokova je omotan kostrijeću i mekom tkaninom čiji su mu okrajci prebačeni preko desnog ramena. Lijeva ruka nedostaje, uključivši i rame. S lijevom rukom izgubljeno je i Janje Božje, jer gesta podignute desne ruke ukazuje na izvorno postojanje.

1. Kip Bogorodice, Samostan Sv. Franje Asiškog u Krku (foto: D. Krizmanić)
Statue of the Virgin, Franciscan Monastery at Krk

Kosa je poluduga. Brada sazdana od krutih kovrča je razdijeljena u dva dulja šiljasta pramena. Nedostaju mu oba stopala i podnožje. Rez punom visinom odstranio je lijevu ruku i lijevi brid tijela do nogu. Za razliku od mirnog frontalnog stava Sv. Ivana Krstitelja, apostol je prikazan u iskoraku desnom nogom, u tričetvrt profilu. Odjeven je u dugačku tuniku. Kako je u struku stegnuta pojasom, okret tijela stvara kose nabore. Dugi plašt prebačen preko desnog ramena sprijeda se dijagonalno spušta otkrivajući torzo, obavija bokove, leđa i biva prebačen preko desne ruke u kojoj drži knjigu. Lijeva ruka nedostaje do ramena. Izduljeno lice pravilnih crta krase duga, po sredini začešljana kosa blago valovitih pramenova. I njemu je brada dulja, krutih kovrča, po sredini razdijeljena u dva šiljasta pramena. Nedostaju stopala i podnožje. Sudeći po karakterističnoj i prepoznatljivoj fizionomiji te uz pretpostavku da je u lijevoj ruci držao štap, gotovo sa sigurnošću se može reći kako je riječ o Sv. Jakovu.

O izvornoj polikromiji je teško govoriti s obzirom na stupanj oštećenja. Restauratorska istraživanja na kipu Bogorodice pokazala su tri sloja preslika. Budući da je srednji sloj bio najočuvaniji odabran je za prezentaciju. Na sva tri kipa su pronađeni tragovi izvorne pozlate.³

Porijeklo kipova i njihov prvi smještaj nisu poznati. Otac Danijel Mihatov, najstariji član zajednice, koji u samostanu boravi od 1932. g., kaže da se za kipove na tavanu nije znalo. I to iz jednostavnog razloga što tavan do nedavnih građevinskih radova nije uopće bio pristupačan. Može biti da su tamo odloženi još u 19. stoljeću. Postoji i samostanska predaja po kojoj su stigli iz ugašenog samostana na Bijaru. Kako je većina umjetnina s Bijara ipak završila u obližnjoj Martinšćici, predaju treba uzeti s dozom opreza.⁴ No zanimljiv je podatak koji donosi Stjepan Ivančić pišući o crkvi i samostanu Sv. Marije na Bijaru: „U ovom samostanu u kojem je za puno godina starješinovao mnogo si je zasluga stekao O. Andrija Čučković, koji je uz ostala oko god. 1550. providio za crkvu dva pobočna oltara.”⁵ Ne navodi izvor iz kojeg je uzet podatak. Datacija bi mogla odgovarati našim kipovima. U tom slučaju imali bismo i ime donatora, i to poznatog franjevca trećoreca, pisca glagoljaša, koji je 1529. godine u vrijeme kada je živio u samostanu Sv. Marije Magdalene u Koprju prepisao glagoljicom svoju Regulu i obrednik Reda.⁶ U vizitaciji Augustina Valiera 1579. g., u crkvi na Bijaru spominje se samo jedan i to posvećeni oltar, očito glavni.⁷ Kaže da ima drveni kip Bogorodice. Bočnih oltara kao da nema. Da su doista opremljeni oko 1550., za Valiera bi bili još uvijek novi i vjerojatno bi ih spomenuo. No, uvijek postoji mogućnost propusta, stoga, dok se ne

2. Kip Sv. Ivana Krstitelja, Samostan Sv. Franje Asiškog u Krku (foto: D. Krizmanić)

Statue of St John the Baptist, Franciscan Monastery at Krk

pronađe izvor ili pak detaljniji opis crkve, teorija o porijeklu s Bijara ostaje otvorena. Druga i prihvatljivija mogućnost je da su kipovi porijeklom iz Krka. Pišući pak o unutrašnjosti Sv. Franje Valier nabroja devet oltara. Glavni oltar posvećen Sv. Franji, oltar Sv. Trojstva uz koji je vezana istoimena bratovština, Sv. Križa, Sv. Tri kralja, Sv. Bernardina, Sv. Mihovila, Sv. Marije, Sv. Ivana pod juspatronatom stare krčke obitelji i Sv. Jakova. Upravo za oltar Sv. Jakova, Sv. Trojstva i glavni oltar Sv. Franje Valier ističe da imaju *pala honorificu*, što bi značilo veoma lijepu i na čast. Oltar Sv. Marije je bez ukrasa, prazan, a ostali su sa starim slikama (*pale vetuste*).⁸ Za Valiera *vetusta* ne znači uvijek stara i neprimjerena, u smislu dotrajala, i da je pri tom nužna zamjena novom, već jednostavno tako naziva pale nastale u 15. st i ranije. Potvrda je tomu opis čuvenog poliptiha braće Vivarini iz crkve u Kaporu (1458. g.), koji je za Valiera *pala vetusta*. Pale nabavljene u 16. st. su najčešće *pulchre* i *honorifice*.⁹ Stoga su, tri spomenute *pale honorifice* u Sv. Franji očito tri nove pale iz 16. st. Na glavnom oltaru se sačuvala *Sacra conversazione* Bernardina Licinia kupljena 1531. godine sredstvima fra Petra Krašovića. Pala Sv. Trojstva je na žalost izgubljena. A ako je elegantni kip apostola s knjigom doista Sv. Jakov, onda bi ta *pala honorifica* oltara Sv. Jakova mogao

3. Kip Sv. Jakova, Samostan Sv. Franje Asiškog u Krku (foto: D. Krizmanić)

Statue of St James, Franciscan Monastery at Krk

4. Prijedlog izvornog rasporeda kipova retabla oltara Sv. Jakova
Suggested disposition of the statues on the St. James' altarpiece

biti upravo naš triptih. Treba ga zamisliti s rezbarenim i pozlaćenim retablom, s plitkim nišama unutar kojih su kipovi smješteni. Sva tri kipa imaju obrađenu pozadinu, ali izuzev glava i nogu kod svetaca, te glave i ramena kod Bogorodice, koji su sasvim minuciozno, poput prednje strane izrezbarenim i obojani, ostatak je tek zaglađen. Svakako su bili predviđeni za položaj u niši. Možda je bila riječ o poliptihu, s reljefima u predeli i kipovima anđela ili pak drugih svetaca naatici.

Sudeći po skladnim proporcijama, finoći modelacije glava, veoma lijepim suvereno izrezbarenim naborima tkanina, te gotovo klasičnim gestama, a da je sve izvedeno skoro pa u reljefu (dvadesetak cm dubine), nedvojbeno se može reći kako je riječ o dobrom majstoru, koji u ovom slučaju nadahnuće traži u venecijanskom slikarstvu drugog i trećeg desetljeća 16. stoljeća. Bogorodica na tronu koja više ne „miruje” s Djetetom u krilu, nego se okreće, glavom kao da izmiče vertikalnoj osi, prisutna je u slikarstvu Sebastiana del Piomba još u venecijanskoj etapi, Palme Starijeg i naravno Tiziana. Direktni uzor ne treba tražiti daleko. Dovoljno je pogledati Bogorodicu na Licinijevoj pali glavnog oltara u istoj crkvi. U Licinijevoj draperiji ima nešto više „zraka”, a naš ju je majstor uslijed korištenja drugog

medija morao priljubiti uz tijela, ne izgubivši pritom na profinjenosti i eleganciji, nego upravo suprotno.

Kada se pokuša naći najbliži primjer unutar ostvarenja venecijanskih drvorezbarskih radionica prve polovice 16. st., tada se nedvojbeno nameću dva potpisana kipa radionice upravo nama poznatog i u našim krajevima prisutnog Paola Campse de Bobotija.¹⁰ I to kip Uskrslog Krista iz župne crkve Sv. Lovre u mjestu Soave iz 1533. g., te kip Bogorodice s Djetetom iz privatne kolekcije (Italija), iz 1534. g. Sv. Ivan Krstitelj je korpusom veoma na tragu kipa Uskrslog Krista. Isto vrijedi i za kip krčke i spomenute Campsine Bogorodice, osobito u kompoziciji. Morfološke sličnosti postoje i između glava krčke Bogorodice i Uskrslog Krista, u obradi kose, nosa, usnica. A možda ponajviše istovjetnih detalja s krčkim kipovima ima Campsinov radionici atribuiran kip svete iz kolekcije Gianfranco Luzzetti u Firenci.¹¹ Osim lica i kose koji su nalik krčkoj Bogorodici velika se podudarnost primjećuje u prednjim naborima plašta, rukava ruke u kojoj je knjiga s istovjetnim detaljima kod Sv. Jakova.

Na Krku već imamo djelo iz Campsine radionice. U Baški je u župnoj crkvi Sv. Trojstva sačuvan drveni triptih na kojem se prema zapisu iz 19. st. nalazio majstorov

5. Kip Sv. Marije Magdalene, Samostan Sv. Marije Magdalene, Porat, Krk (foto: HRZ, lijevo; D. Krizmanić, desno)

Statue of St Mary Magdalene, Monastery of St Mary Magdalene, Porat, Krk

potpis i datacija 1514.¹² Krčki biskup Stjepan David, u vizitaciji iz 1685. g. u kapeli Sv. Mihovila u Baški na glavnome oltaru Sv. Mihovila detaljno opisuje upravo tu drvenu rezbarenu palu, uz napomenu da je oltar pod juspatronatom obitelji Papić, koja ga je osnovala i bogato obdarila.¹³ U Campsinoj oporuci se spominje nećakinja Marjeta, kćer *di Nicolo Caporal da Veglia*.¹⁴ Caporal najvjerojatnije nije prezime već čin zapovjednika straže na kaštelu. Sudeći po detaljima oporuke bili su veoma bliski. Lako je moguće da mu je sestra bila udana na Krku. U svakom slučaju na Krku se u 16. st. za Campsu znalo i kod njega se naručivalo. Isto vrijedi i za Bijar i Andriju Čučkovića, koji je dulje vrijeme prije Osora boravio u Istri, te tamo imao prilike vidjeti majstorova djela.¹⁵ Spomenuti talijanski kipovi Uskrslog Krista, Bogorodice s Djetetom i svetece unutar Campsina korpusa smatraju se

već kasnim radovima. Nastali su u posljednjem desetljeću majstorova života. Za razliku od ranijih Campsinih radova odlikuju ih klasične geste, jači volumen i prirodni pokret. Stilski su bliži zreloj renesansi. Premda, izuzev spomenuta tri talijanska kipa, nema direktne sličnosti ni s jednim drugim kipom unutar Campsina korpusa za koji bi se moglo reći da ih je radila ista ruka, ipak se paralela može povući i s kipovima Sv. Ivana Krstitelja i Sv. Petra s poliptiha San Cassiano iz Quinta da Treviso te Uskrslim Kristom iz crkve San Daniele u Trevillu. Slijedom navedenog krčki kipovi bi se mogli datirati u četvrto desetljeće 16. stoljeća.

Na otoku Krku, u Portu, u crkvi Sv. Marije Magdalene samostana franjevaca trećoredaca, na glavnom oltaru nalazi se poliptih pripisan Girolamu i Francescu da Santa Croce.¹⁶ Do sada u stručnoj literaturi, izuzev o ikonografiji, nije bilo riječi o drvenom renesansnom kipu Sv. Marije Magdalene (105 x 25 x 13 cm) koji je izvorno bio sastavni dio oltara, a čuva se u samostanskoj zbirci.¹⁷ Sv. Marija Magdalena je prikazana kao mlada žena tijela posve obrasla kosom. Goli su joj samo dlanovi, koljena i stopala. Leži na leđima, ruku prekrštenih na

6. Kip Bogorodice s Djetetom, privatno vlasništvo, Italija (izvor: FOSSALUZZA, G., 1998., 28)

Statue of the Virgin, private property, Italy

7. Poliptih glavnog oltara Crkve Sv. Marije Magdalene, Porat, Krk (izvor: fotografija iz Schneiderova arhiva, HAZU)
Polyptich of the high altar in the church of St Mary Magdalene, Porat, Krk

8. Kip Uskrsnulog Krista, Župna crkva Sv. Lovre, Soave, Italija (izvor: FOSSALUZZA, G., 2007., 44)

Statue of the Resurrected Christ, Parish church of St Lawrence, Soave, Italy

trbuhu, sklopljenih očiju i blago otvorenih ustiju, posve spokojna u posljednjem času. Poledina kipa je obrađena, izuzev glave, donjeg dijela nogu i stopala, na način da tvori ravnu plohu, čime je predviđena prezentacija u ležećem položaju.¹⁸ Artur Schneider prilikom spomenute ophodnje Krka fotografira poliptih. Na fotografiji se u zoni predele vidi sanduk s polegnutim kipom. Bočno su postavljene dvije manje slike anđela s kadionicom i anđela s lađicom i križem. Obje su izvorno pripadale predeli. Kompozicija koja se vidi na fotografiji je najvjerojatnije rezultat baroknog preslagivanja svetišta u času kada se postavlja novi mramorni stipes i svetočrnište, a na tragu je izvornog. Treba zamisliti plići stipes nad kojim se razvija retabl. Kip se nalazio u središnjem polju predele unutar rezbarene niše, možda prostorno malo izvučen u odnosu na bočne slike anđela. Polegnut, dovoljno je nizak i dug da odgovara dimenzijama predele. Ponovno sklad volumena, finoća modelacije i minucioznost izrade svih detalja upućuju na vrsnog drvorezbara. U ovom slučaju može se reći da je to majstor suradnik radionice Girolama i Francesca da Santa Croce. Glavni oltar iz Porta je posvećen 1557.

godine. Datacija poliptiha se do sada vezala uz godinu posvećenja, tj. godinu ranije 1556. g. Stjepan Ivančić piše da je za starješinstva o. Grgura Hromčića napredovalo moralno i materijalno stanje samostana, te da je u to vrijeme o. Stjepan Radičević tadašnji redodržavnik zamolio krčkog biskupa Alberta Dujma de Gliricisa da posveti crkvi Sv. Marije Mandaljene, što je ovaj i učinio 17. siječnja 1557. godine. Uz veliko slavlje okolnog pučanstva posvećen je glavni oltar i crkva Sv. Marije Mandaljene.¹⁹ Nigdje ne piše da je riječ o novom oltaru, i vjerojatniji razlog posvećenju je nekakav dovršeni zahvat na samom samostanu i crkvi. Oltar je mogao biti nabavljen i ranije. Nije rijedak slučaj da između opreme oltara i posvećenja prođe više od godinu dana, ponekad i cijelo desetljeće, pa i više. U svakom slučaju, kip Marije Magdalene je nastao najkasnije sredinom 16. stoljeća.

Temeljem morfoloških sličnosti između kipa Sv. Marije Magdalene i tri kipa u Krku može se zaključiti da ih je radio isti majstor. Usporedivši je s Bogorodicom, detalji kose, način rezbarenja pramenova sljubljenih uz tjeme, oblina lica, rješenje brade sa sitnim pregibom i karakte-

9. Kip Svetice, Zbirka Gianfranco Luzzetti, Firenca (izvor: SCHULZ MARKHAM, A., 2009., 10)

Statue of a female saint, Gianfranco Luzzetti collection, Florence

rističnim podbratkom, i oblik vrata gotovo su identični. A i pramenovi „kose” s Magdalenina tijela veoma su bliski čupercima kostrijeti sa Sv. Ivana Krstitelja. Način obrade kose Krista iz Soave i Magdalenine kose također su vrlo slični. Dva gotovo identična uvojka prianjaju uz tjeme i vijugaju uz vrat spuštajući se prema prsima.

Izvorima je potkrijepljena činjenica da Paolo Campsa poslije 1541. godine više nije živ. Već se raspravljalo o velikim razlikama između potpisanih Campsinih djela, te se zna da je u radionici bilo više kvalitetnih rezbara zbog potreba velike produkcije.²⁰ Temeljem stanja na terenu i arhivskih podataka spominje se broj od preko 185 djela nastalih tijekom četiri desetljeća stvaranja.²¹ No, nije li možda u krčkom slučaju riječ o drvorezbaru iz Campsine radionice, koji je majstora nadživio i koji je kada se radionica ugasila nastavio svojim putem, dovoljno dobar

da ga angažiraju kolege slikari iz radionice da Santa Croce. Postavljanje kipa u predelu u 16. st. je prilično rijedak slučaj, kako u našim krajevima tako i u Veneciji. To je bila rijetkost i kod samog Campse. Češći su reljefi. No rješenje je posve uobičajeno kod *flügelaltara*, u isto vrijeme na sjeveru, preko Alpa. Višnja Bralić upravo motiv posve dlakave Magdalene veže uz ikonografiju sjevera. Čini se da to nije invencija slikara, a ni naših fratara. I nije li upravo u tom sjevernjačkom dizajnu trag pobježenju lociranju mogućeg majstora?

Trebalo bi još jednom temeljito pregledati svaki kutak samostana. Možda u kakvim jaslucama pronađemo mali renesansni kip živahnog Djeteta, koje je spletom okolnosti i praktičnih namjera iskočilo iz Majčina krila, pa se prebojeno novovjekim uljanim bojama skriva unutar nove Obitelji i nove priče.²²

Bilješke

¹ SCHNEIDER, A., 1932./1933., 128-129.

² Sobota Matejčić G.-Sabalić D.-Krizmanić D., Crkva i samostan sv. Franje Asiškog / Krk - Inventar, 2005./2006., Elaborat KO Rijeka, A 4 692. Zahvaljujem se gvardijanu fra Vladi Rožiću i svim članovima zajednice na gostoprimstvu, nesebičnoj podršci i strpljenju prilikom izrade Inventara.

³ Kip Bogorodice je restaurirala Stela Grmoljez Ivanković, Josipa Seissela 3, Zagreb, 2006./2007. g.

⁴ Fra Anđelko Badurina misli da je manja vjerojatnost da su sa Bijara, zbog udaljenosti i zbog činjenice da je ipak većina umjetnina prešla u samostan Sv. Jeronima u Martinšćici. Zahvaljujem mu na savjetima.

⁵ IVANČIĆ, S., 1910., 284-285.

⁶ ŠTEFANIĆ, V., 1956., 40.

⁷ Archivio segreto Vaticano, Augustin Valier, *Visitatio Apostolica Istriae et Dalmatiae a. 1579. (ecc. Auxerensium)*, 15v.

⁸ Archivio segreto Vaticano, Augustin Valier, *Visitatio Apostolica Istriae et Dalmatiae a. 1579. (d. Veglensis)*, 26r, 26v, 27r, 27v, 28r.

⁹ I tu postoji iznimka, kada je riječ o nečem posebnom kao što je čuvena srebrna Frankopanska pala iz krčke katedrale, tada bez obzira na nastanak u 15. st. piše *pala honorificissima*.

¹⁰ MATEJČIĆ, I., 1993., 1995., 1997., 1999., 2001a., 2001b., 2004.; FOSSALUZA, G., 1998., 2004., 2007.; MARKHAM SCHULZ, A., 2001., 2009., 2011.

¹¹ MARKHAM SCHULZ, A., 2009., 10-13.

¹² MATEJČIĆ, I., 1993.

¹³ Arhiv krčke biskupije, *Pastirski pohodi II*, Vizitacija 1685. g., 71v, 72r.

¹⁴ MARKHAM SCHULZ, A., 2001., 50.

¹⁵ Buje, Motovun, Mutvoran, Medulin.

¹⁶ SCHNEIDER, A., 1932./1933.; WESTPHAL, D., 1937.; PRIJATELJ, K., 1976.; DELLA CHIESA, B. - BACCHESE, E., 1976.; ČAPETA, I., 2008.

¹⁷ BADURINA, A., 1971., 1980. Fra Anđelko Badurina je spominje pišući o eksponatima nove samostanske zbirke. Datira je u 17. st. U samostanu je sačuvan njegov rukopis pod nazivom *Popis umjetnina u zbirci samostana franjevac trećoredaca glagoljaša Svete Marije Magdalene u Portu, 1998/2000. g.*, u kojem se bavi ikonografijom svete, temeljem teksta „*Legionario delle vite di santi composto dal R. P. F. Iacobo di Voragine, Venezia, 1630.*”. Višnja Bralić je ikonografiji kipa iz Porta posvetila predavanje na znanstvenom skupu „Dani Cvite Fiskovića”, pod nazivom *Ikonografija skulpture sv. Marije Magdalene s oltara franjevac trećoredaca u Portu (Dubašnica)*, 2. 10. 2010.

¹⁸ Kip je restaurirala restauratorica Stela Grmoljez Ivanković, HRZ, 2006.

¹⁹ IVANČIĆ, S., 1910., 26.

²⁰ MATEJČIĆ, I., 1993.; FOSSALUZA, G., 1998.

²¹ MARKHAM SCHULZ, A., 2001., 36.

²² Na znanstvenom skupu „Az grišni diak Branko privedkom Fučić”, 31. 1. 2009. g. (Malinska, Krk) na predavanju pod nazivom *Inventari pokretnih kulturnih dobara samostana franjevac trećoredaca na otoku Krku*, iznesene su prve spoznaje o novopronađenim kipovima s tavana Sv. Franje u Krku i kipu Sv. Marije Magdalene iz Porta, te prijedlog njihove datacije i atribucije. Budući da je istraživanje nastavljeno nije ušlo u Zbornik sa znanstvenog skupa. Stoga članak posvećujem Branku Fučiću, nama konzervatorima “dragom barba Branku”, učitelju i vječnom uzoru.

Literatura

- BADURINA, A., 1971., - Anđelko Badurina, Novootvorena zbirka umjetnina u Portu na otoku Krku, *Vijesti muzealaca i konzervatora Hrvatske*, XX, 4, Zagreb, 33.
- BADURINA, A., 1980., - Anđelko Badurina, *Porat - Samostan Franjevaca Trećoredaca*, Provincijalat Franjevaca Trećoredaca, Zagreb.
- BOLONIĆ, M., - ŽIC ROKOV, I., 1977., - Mihovil Bolonić, Ivan Žic Rokov, *Otok Krk kroz vjekove*, Kršćanska sadašnjost, Zagreb.
- ČAPETA, I., 2008., - Ivana Čapeta, Doprinos djelatnosti radionice Santa Croce, *Peristil*, 51, Zagreb, 159-168.
- DELLA CHIESA, B. - BACCHESCI, E., 1976. - Bruno Della Chiesa, Edi Bacchesci, I pittori da Santa Croce, Estratto da: *I pittori Bergamaschi dal XIII al XIX secolo*, vol. II, Bergamo, 37.
- FOSSALUZZA, G., 1998., - Giorgio Fossaluzza, Problemi di scultura lignea veneziana del Rinascimento: Paolo Campsa e Giovanni de Malines, *Arte Veneta* 52, 28-53.
- FOSSALUZZA, G., 2004., - Giorgio Fossaluzza, Paolo Campsa e Giovanni de Malines per Monopoli. Un episodio della fortuna adriatica di una bottega di intagliatori veneziani fra Quattro e Cinquecento, *Scultura in Puglia*, Atti del convegno internazionale, Biltonto, Palazzo Municipale, 21-22.3.2001., a cura di Clara Gelao, Bari, 127-157.
- FOSSALUZZA, G., 2007., - Giorgio Fossaluzza, Botteghe di scultura lignea del Rinascimento fra Venezia, Treviso e l'Istria, *Radovi instituta za povijest umjetnosti*, 31, Zagreb, 43-72.
- FUČIĆ, B., 1962., - Branko Fučić, Dubašnica, *Enciklopedija likovne umjetnosti*, 2, Zagreb, 113.
- IVANČIĆ, S., 1910., - Stjepan Ivančić, *Povjestne crte o samostanskom III redu sv. O. Franje po Dalmaciji, Kvarneru i Istri*, Zadar.
- MATEJČIĆ, I. , 1993., - Ivan Matejčić, Dva priloga za katalog renesansne skulpture u Istri, *Umjetnost na istočnoj obali Jadrana u kontekstu Europske tradicije*, Rijeka, 227-233.
- MATEJČIĆ, I. , 1995., - Ivan Matejčić, Contributi per il catalogo delle sculture del Rinascimento in Istria e nel Quarnero, *Arte veneta*, XLVII, 6-19.
- MATEJČIĆ, I. , 1997., - Ivan Matejčić, Paolo Campsa, *Saur allgemeines Künstlerlexikon*, München-Leipzig, XVI, 74.
- MATEJČIĆ, I. , 1998., - Ivan Matejčić, Dell' arte dell' intaglio rinascimentale, *La battana* (Rijeka), poseban broj, (Atti del Convegno „Veneto e Croazia: un eredità culturale per l' Europa contemporanea ` , Rijeka, 7.6.1997.), ed. Nelida Milani Kruljac i Elisa Zaina, V, 186-171.
- MATEJČIĆ, I. , 1999., - Ivan Matejčić, Qualche paragone e nuovi esempi della scultura lignea rinascimentale in Istria, *La scultura lignea nell' arco alpino: storia, stili e tecniche* (Convegno internazionale di Studi, Udine e Tolmezzo, 21-22.11.1997.), (ur.) Giuseppina Perusini, 247-256.
- MATEJČIĆ, I., 2001., - Ivan Matejčić, Renesansna Bogorodica s Djetetom iz Tisnoga, *Vijenac za baštinu*, 187, Matica hrvatska, 9.
- MATEJČIĆ, I. , 2001., - Ivan Matejčić, *Tesori della Croazia restaurati da Venetian Heritage Inc.*, katalog izložbe (Venecija, S. Barnaba, 9.6.- 4.11.2001), Spinea, 37-39., br. kat. 5.
- MATEJČIĆ, I. , 2004., - Ivan Matejčić, La scultura lignea rinascimentale veneziana in Istria e in Dalmazia, *Histria terra* (dodatak *Atti e memorie della Società Istriana di Archeologia e Storia Patria*), Trst, VI, 6-53.
- PRIJATELJ, K., 1976., - Kruno Prijatelj, Bilješke uz slike Girolama i Francesca da Santacroce u Kvarneru i Istri, *Zbornik za likovne umjetnosti*, 12, Novi Sad, 247-258.
- SCHNEIDER, A., 1932.-33. - Artur Schneider, Izvještaj o proučavanju i snimanju umjetničkih spomenika na otoku Krku 1933., *Ljetopis JAZU*, svezak 46, Zagreb, 128-129.
- SCHULZ MARKHAM, A., 2001. - Anne Markham Schulz, Paolo Campsa e la manifattura di ancone lignee nella Venezia del rinascimento, *Saggi e memorie di storia dell' arte*, XXV, 9-53.
- SCHULZ MARKHAM, A., 2009. - Anne Markham Schulz, Ancora sull' intagliatore veneziano Paolo Campsa, *Saggi e memorie di storia dell' arte*, XXXIII, 1-20.
- SCHULZ MARKHAM, A., 2011. - Anne Markham Schulz, Paolo Campsa, *Woodcarving and Woodcarvers in Venice 1350 -1550.*, Centro Di, Firenze, 160-164, br. 495, 224-229 kat. 6., pls. 17 - 20, foto. 30-46 i 171-208.
- ŠTEFANIĆ, V., 1956., - Vjekoslav Štefanić, Glagoljaši u Kopru, god. 1467-1806, *Starine JAZU*, 46.
- WESTPHAL, D., 1937. - Dorothea Westphal, Malo poznata slikarska djela XIV do XVIII stoljeća u Dalmaciji, *Rad Jazu*, knjiga 258, Zagreb, 50-52.

Summary

Statues from Krk by a Master from Campsa's Workshop

In 2005, during the composing of the Inventory of the Moveable Cultural Heritage of the Church and Monastery of St Francis of Assisi at Krk, three wooden statues were found in the attic. These had once belonged to a lavish Renaissance triptych at the centre of which was a figure of the Virgin (107 x 45 x 27 cm), flanked by the figures of St John the Baptist (c. 105 x 28 x 30 cm), an apostle with a book (c. 93 x 32 x 22 cm), and, in all likelihood, St James the Apostle. A trace of a small left foot in the Virgin's lap indicates that the original composition was that of the Virgin and Child. It is highly likely that these statues originally belonged to the altar of St James which mentioned by Augustino Valier during his visitation of the Church of St Francis of Assisi in 1579 as having a *pala honorifica*. Harmonious proportions, fine modelling of the heads, beautifully and confidently carved drapery of the fabrics, together with almost classical gestures, all point to a good master carver who, in this case, sought inspiration in Venetian painting of the 1520s and 1530s. When attempting to find close parallels in the production of Venetian wood-carving workshops from the first half of the sixteenth century, without a doubt the best candidates are two signed statues from the workshop of Paolo Campsa de Boboti: the statue of the Risen Christ from the parish church of St Lawrence at Soave in Italy, dated to 1533, and the statue of the Virgin and Child in a private collection in Italy, dated to 1534. To these one can add a statue from the Gianfranco Luzzetti collection at Florence, which has been attributed to Campsa's workshop. Judging from all the above, the statues from St Francis' might be dated to the 1540s. In the parish church of Holy Trinity at Baška is a wooden triptych which, according to a nineteenth-century record, was inscribed with Campsa's signature and the year 1514. When Bishop Stefanus David visited the Chapel of St Michael at Baška in 1685, he described in detail this wooden and carved *palla* on the main altar dedicated to St Michael, noting that the altar is under the patronage of the Papić family who had founded it and made considerable donations to it.

The high altar in the Church of St Mary Magdalene at Porat, also on the island of Krk, has a polyptych attributed to Girolamo and Francesco da Santa Croce. Until now, it has been dated to 1556 - the year of the dedication of the altar and the church. However, more frequently than not, a number of years could pass between the furnishing of an altar and its dedication. With this in mind and having re-analyzed the paintings, the polyptych can be dated as early as the previous decade. Until now, the Renaissance statue of St Mary Magdalene (105 x 25 x 13 cm), originally part of an altar *predella* but today housed in the Monastery's collection, was not discussed in the scholarly literature save for its iconography. Based on the morphological similarities between the statue of St Mary Magdalene and the three statues at Krk, it can be concluded that they were carved by the same master carver.

Written sources inform us that after 1541 Paolo Campsa was no longer alive. Great differences between the works signed by Campsa have already been the subject of scholarly debate and it is known that due to high demand, his workshop included a number of highly skilled wood carvers. In the case of Krk, perhaps the master carver was an employee at Campsa's workshop who outlived him and who, after its closure, went his own way and was considered good enough to be hired by fellow painters from the Santa Croce workshop. Installing a statue in a *predella* was a rare occurrence in sixteenth-century Croatia and Venice alike. Even in the case of Campsa. Reliefs were used more frequently. However, this arrangement was customary on contemporary *flügelaltaren* in the trans-Alpine north. It ought to be considered whether this northern altar design might provide a trail which would lead to a more specific location of a possible master carver.

Keywords: wooden sculpture, sixteenth century, Krk, Porat, Paolo Campsa, workshop